

TIDSSKRIFT FOR

Frøavl

OKTOBER-NOVEMBER | 2013 | NR. 2 | 102. ÅRGANG

Økologisk frøavl fra Hammershus til Gudhjem

Frøhøsten 2013

Verdensmester i Græs

Indhold

- 3** Lederen
- 4** Økologisk frøavl
- 7** Løsninger til vildtpleje
- 8** Pickseed i Canada og USA
- 10** Frøhøsten 2013
- 12** Nyt fra FrøavlsFORSØG 2013
- 14** Verdensmester i Græs
- 15** Nyt om navne

DLF-TRIFOLIUM leverer græsfroene til fodbold VM 2014 i Brasilien

Medlemsblad for DLF AmbA

Udgiver: DLF AmbA · Oplag: 5.100 stk.

Grafisk produktion: lisbeth.eilenberger.dk · Tryk: Svendborg Tryk
 Artiklerne må gengives med kildeangivelse

Tidsskrift for Frøavl: ISSN:0106-8369, (online) 2246-0632

Redaktion

Stig Oddershede (ansvarshavende) · so@dlf.dk

Tlf.: 4633 0371 · Fax: 4632 0830 · Mobil: 4030 3248

Hovedkontor: Ny Østergade 9, 4000 Roskilde, Tel: 46 330 300, www.dlf.dk

Redaktionsudvalg

Godsejer Benny Kirkebække Christensen

Gårdejer Peter Bagge Hansen

Gårdejer Anders Frandsen

Gårdejer Lars Erik Garder

Avlschef Erling Christoffersen · DLF-TRIFOLIUM A/S

Planteavlskonsulent Lars Møller-Christensen · Vestjysk Landboforening

Specialkonsulent Barthold Feidenhans'l · Videncenter for Landbrug

Truels Damsgaard
Adm. direktør

Kanon!

DLF-TRIFOLIUM er blevet hædret ved optagelse i Danmarks Eksportkanon. Denne kanon består af 30 danske virksomheder, der klarer sig godt i den internationale konkurrence, eller som kanonudvalget udtrykker det: "har leveret fremragende præstationer på det globale marked siden 1989."

DLF-TRIFOLIUM er optaget i kategorien Nichemestrene, som Philipp J.H. Schröder, professor på Aarhus Universitet betegner således: "Nichemestrene har en stærk position, solidt forankret i produkter med et højt vidensindhold og i stabile kunderelationer."

DLF-TRIFOLIUM koncernen har i perioden fra 1989 og til i dag gennemgået en markant strategisk udvikling fra at være lokal frøproducent til global markedsleder. Grundlaget herfor skabes i en stærk kommerciel kæde fra planteforædling, frøavl og -forarbejdning, logistik, salg og marketing og understøttes af gode IT-systemer og økonomisk styring.

I 1989 stod DLF-TRIFOLIUM uden egen planteforædling. I dag driver vi planteforædling i et internationalt netværk af forædlings- og af-

prøvningsstationer i alle områder af verden, hvor der anvendes tempererede kløver og græsser. Vi anvender avanceret bioteknologi til at understøtte vores sortsudvikling, således at vi får bedre sorter, der klarer sig godt under meget forskellige miljø-, klima- og brugsforhold verden over.

I 1989 stod DLF-TRIFOLIUM uden egne salgskanaler og var henvist til at opformere for udenlandske sortsejere og i øvrigt sælge gennem varemæglere. I dag råder vi over vores eget sortsprogram og har egne salgsselskaber i de betydeligste lande i den tempererede klimazone, hvor der er et forbrug af kløver og græsser. Vi har nogle af de stærkeste brands og koncepter i verden understøttet af forædlings-tekniske fremskridt. Det er således fuldt berettiget, at vi leverer frø til nogle af verdens største sportsbegivenheder.

Nok er eksport af dansk produceret frø præmieret via denne eksportpris, men kun gennem en stærk organisation og international tilstedeværelse har det været muligt at opnå disse flotte resultater.

”Har leveret fremragende præstationer på det globale marked siden 1989”

Thomas Jørgensen
Avls- og driftsleder, Bornholm

Økologisk frøavl fra Hammershus til Gudhjem

For en deltidslandmand kan omlægning til økologisk planteproduktion være en vej til en større indtjening. Ved at finde den rigtige afgrødesammensætning og vælge de rigtige løsninger på de rigtige tidspunkter kan man ofte løse de udfordringer, man som økologisk planteavler bliver udsat for

Lille Lærkegård med en nysået mark med ital. rajgræs i forgrunden

Fritidslandmand Ole Colberg Jensen sad en aften i 1998 og funderede over de resultater, han opnåede på sit 70 ha store landbrug, Lille Lærkegård ved Tejn på Nordbornholm. Han kunne opsummere, at en stor del af indtjeningen blev spist op af udgifter til gødning og kemikalier. Der var ikke meget aflønning for de timer, han brugte i landbruget ved siden af fuldtidsjobbet som elektriker på Bornholms-trafficen. Enten skulle han forpagte ud eller finde en afgrødesammensætning, der gav et større afkast end konventionel korn. Han havde hørt, at økologisk korn opnåede en pris på det dobbelte og mente, at han kunne høste minimum 50 pct. af et konventionelt udbytte. Da han tilmed kunne reducere omkostninger til gødning og kemi ved at lægge om til økologisk produktion, valgte han den løsning. Økologien fik en chance i bindingsperioden på fem år, og det har aldrig siden været på tale igen at lægge om til konventionelt.

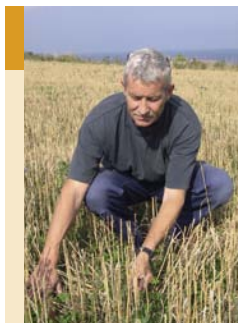
Fra deltid til fuldtid

Siden omlægningen er der hvert år føjet nye arealer til bedriften i form af forpagtninger. For fem år siden var der ikke længere timer

nok i døgnet til at sørge for strøm i stikkene på Bornholmstrafikkens færger og samtidig passe gårdens planteavl. Ole sagde sit job op, selvom der var finanskrise, og tilværelsen som fuldtidsplanteavler blev en realitet. Arealet er vokset noget siden omlægningen til i dag at omfatte 255 ha. De 80 ha er egen jord, resten er forpagtninger.

Tabel 1: Afgrødefordeling på Lille Lærkegård 2013

Afgrøder	Areal, ha
Vårhvede	74
Rug	66
Vinterspelt	26
Havre/ært blanding	25
Hvidkløver til frø	23
Vinterhvede	7
Vårtriticale	6
Kløvergræs	3
Afgrøder i alt	230

Ole Colberg Jensen bor på Lille Lærkegård, som han har overtaget efter forældrene sammen med sin hustru Marianne, der er driftsadministrator i regionskommunen. Deres to døtre er flyttet fra øen og bor i København og Ystad. Oles svoger, Rene, er ansat til at hjælpe på bedriften.

Fakta

Fakta

Der er 11 økologiske landmænd på Bornholm med et areal på mere end 20 ha. De fordeler sig med to fuldtidsmælkeproducenter og ni rene planteavlere, hvoraf de fleste har landbrug som deltidsbeskæftigelse. Sammenlagt er det bornholmske økologiske areal på ca. 1.250 ha.

Flere arter konsumkorn til Valsemølle

Så meget som muligt af markplanen bliver etableret med korn til konsum og frøafgrøder, da det er de afgrøder, der giver den bedste økonomi. Men hensynet til sædskiftet, og det faktum, at der er grænser for, hvor meget gødning der kan tilføres, betyder, at der også indgår foderkorn i sædskiftet.

Der er et godt samarbejde mellem de økologiske landmænd på Bornholm. Der er to mælkeproducenter, hvoraf den ene køber en del korn af planteavlerne. Det er årsagen til, at Ole har en havre- og ærteblandning i sit sædskifte. Konsumkornet afsættes til Bornholms Valsemølle, som han har en løbende dialog med omkring behovet for de enkelte kornarter. Vårhveden dækker over alm. vårhvede, durumhvede og ølandshvede, som alle er til konsum. Det samme gælder for rug og spelt. Hele avlen kan opbevares i gårdens plansiloer.

Justerer markplanen efter afsætningen

Det er sjældent, at alle lagre er tomte før høst.

"Der er som regel altid en eller to slags korn, hvor aftrækket ikke er så godt. Så lægger vi mindre ud af den pågældende art næste år. Sidste år var det rug, der måtte ligge over, og i år er det spelt, der er lidt rigeligt af. Men det ser jeg intet problem i. Det løser sig over tid," fortæller Ole.

Med meget brødkorn i sædskiftet er der behov for gode tørringsfaciliteter og flere rum til de mange arter.

"Hvis rugen er ved at være moden, og der er varsel om regn på vejruddigten, så bliver der høstet, også selvom vandindholdet er over 20-25 pct.," siger Ole. Det samme gælder for de øvrige kornafgrøder til brød.

Egen udsæd

Som økolog er man meget afhængig af god udsæd. En del af såsæden købes på Sjælland, da der ikke er fremavl af økologisk såsæd på Bornholm. Ole har en tromlerenser, så han oprenser og anvender også egen udsæd. Det skyldes, at det kan være svært at få fat i nogle af de specielle hvedetyper, han har i sædskiftet som spelt, ølandshvede og durum.

Den store ukrudtssaks. Ukrudt, der er højere end afgrøden, klippes over, når det ledes ind gennem sakseskærene

Saks og radrensning mod ukrudt

Generelt har Ole ikke mere med ukrudt i sin hvidkløvermark end så mange af hans konventionelle kolleger. Han har de samme problemer med skræpper, pragstjerne og andre kløverarter som alle andre, men alm. frøukrudt er ikke mere hyppigt. Det samme ukrudt må han forholde sig til i timote, som sås på rækker og radrenses

både efterår og forår. Ital. rajgræs, som er udlagt i både dæksæd og i renbestand, sås også på række for at holde den ren med radrensen. Ole har en ny radrenser fra Thyregod med optisk styring. Den fungerer rigtig godt, og kan frem for alt køre i et tempo, hvor der sker noget, samtidig med at den kan komme tæt på rækkerne. Enkelte kornmarker, hvor der er problemer med ukrudt, etableres også på rækker og radrenses. Går alt andet galt, anvendes den store saks (se billede), som kan klippe blomster af gul okseøj, agersennep og flere andre, så længe de blot er højere end afgrøden.

Pløjer mod tidsler og kvik

"Jeg føler ikke, at jeg har uløselige problemer med ukrudt når bare den rigtige teknik bliver anvendt på de rigtige tidspunkter. Og så er det vigtigt med kraftige afgrøder, der kan konkurrere," fortæller Ole. Rodukrudt er dog umuligt at undgå. Her er fremgangsmåden at pløje jorden omhyggeligt i 15 cm dybde straks efter høst. Det er hurtigt klaret med plovstøttet med otte furer – tre foran og fem bag traktoren. Når marken igen bliver grøn af nye kvik- eller tidselskud harves den grundigt et par gange med en stubharve i efteråret. Det udtørre og udpiner rodukrudtet tilstrækkeligt.

”Ingen uløselige problemer med ukrudt når bare den rigtige teknik bliver anvendt på de rigtige tidspunkter”

Svampesygdomme og gødningsniveau

Generelt føler Ole ikke han har uløselige udfordringer. For nogle år siden blev tritcalen over hele landet ramt af rust og mange arealer gav mindre end halvt udbytte. Ole havde ikke tritcale det år. Men efterfølgende år havde han det i markplanen. I foråret var der pustler fra rustsvampe på bladene af tritcalen. Sporene skræmte, så han pløjede de 30 ha op og såede vårsæd i stedet. Men ellers synes han ikke, han har de store problemer med svampesygdomme.

"Svampeangrebene kommer primært, hvis der er gødsket for kraftigt. Derfor bruger jeg heller ikke al den gylle jeg må, fordi jeg synes mit optimum ligger lavere, hvilket også skyldes hvidkløver og ærter i sædskiftet," siger Ole. Han modtager både økologisk kvæggylle og konventionel svinegylle. Fra 2015 skal den konventionelle gylle gradvis udfases ifølge de regler, der foreligger i dag. Derfor indkøbes nu økologiske gylle, i stedet for konventionel svinegylle fra en bedrift i nabolaget. Ole mener, at det bestemt er muligt for ham at finde en løsning uden konventionel gylle i 2020 ved bl.a. at optimere sædskiftet.

Egne og fælles maskiner

Ole råder over maskiner til alle opgaverne i marken. En del ejer han selv og resten har han i fællesskab med en nabo, som er konventionel planteavler, samt en tidligere kollega fra Bornholmstrafikken, som også er økolog. For nogle af opgaverne er der fastsat en time- eller en hektarpris. Men ellers deler man det mellem sig i løbet af sæsonen, ved eksempelvis at skiftes til at købe reservedele.

"Vi går ikke i små sko, og det enes vi fint ved," siger Ole.

fortsættes næste side ►

Gode udbytter i frøafgrøderne

Ole Jensen var startet med lidt alm. rajgræs et par år inden omlægningen til økologi. Men med økologiens indtog kom der mere gang i frøavl. Der manglede kvælstof og bredbladede afgrøder i sædskiftet, så det gav startskuddet til at dyrke økologisk hvidkløver til frø

Kløverfrøafgrøden efterlader omkring 100-150 kg kvælstof pr. ha. Det er ganske fint til en efterfølgende vårhvede, hvis man forstår at holde på kvælstoffet til foråret. Hvis kløveren så tilmed kunne kaste 100 kg frø af sig, gjorde det jo heller ikke noget. Og der kom skam kløverfrø i tanken, som det ses i tabel 2. Efterfølgende er hvidkløverarealet øget til 20-30 ha. Dertil kommer rødkløver, som lægges ud, når der er mulighed for det i DLF-TRIFOLIUMs udlægsplan. Frøudbyttet har varieret over årene, men der har været gode udbytter i mange af årene.

Tabel 2: Udbytter af frøafgrøderne på Lille Lærkegård, kg pr. ha.

Høstår	Hvidkløver	Rødkløver	Timote	Ital. rajgræs
2002	179			
2003	661			
2006	108			
2007	50			
2008	194		559	
2009	215		542	
2010	465	260		
2011	583			
2012	593			1.359
2013	800*			

2013 udbyttet er anslået. Varen er indvejet, men endnu ikke oprenset

Stor afstand mellem kløvermarkerne giver færre skadedyr

De seneste fire år har Ole høstet meget høje udbytter, helt på højde med mange konventionelle kolleger. I konventionel avl slås man med kløvergnaver og kløversnudebiller, som skader frøudbyttet. Det ser Ole ikke som noget problem i de fleste år. Her kommer forpagtningerne ind som et stort plus.

"Jeg har jo ikke den bedste arrondering," siger han selv. Der er 15 km mellem yderpunkterne fra Hammershus og ned til Østerlars. Men det gør, at der altid er stor afstand mellem kløvermarkerne fra år til år. At der så heller ikke er naboer, der dyrker hvidkløver, der hvor Ole har sine arealer, hjælper tilsvarende til et mindre tryk af skadedyr. Bierne må så flytte med, når der begynder at komme blomster i marken. Men ellers står de fleste af dem i en fast bigård hjemme på Lærkegård.

Afpudsning mod rust i hvidkløver

Han ser heller ikke rust som et problem – noget de fleste bornholmske hvidkløveravlere ellers aktivt gør noget ved i form af behandling med Folicur en eller to gange under blomstringen. Kodeordet er afpudsning. Afpudsede marker udvikler normalt ikke rust – heller ikke de konventionelle. Afpudsning kan dog have den uheldige konsekvens, at genvæksten bliver for dårlig og, at det derfor kan være svært at få materiale nok til at skårlægge ordentligt. Derfor er Ole

også meget på vagt overfor, hvornår han skal køre med slagleklipperen. Seneste dato er stadig Grundlovsdag, men nogle år pudser han af allerede midt i maj, hvis han skønner, at der kan blive problemer med genvæksten. For der skal pudses af. Det giver en ukrudtsgevinst, og samtidig kan det måske være med til at forstyrre evt. skadedyr. Materialet knuses med slagleklipperen og får lov til at blive i marken.

Foretrækker skårlægning og pick-up

Det er sket en enkelt gang, at der ikke blev materiale nok til at kunne skårlægge. Så slåmaskinen blev sat på plads igen. Der blev ventet i nogle dage og derpå tærsket direkte. Det gik fint, og afgrøden var så ensartet moden, at frøene godt kunne tærskes ud. Men ellers er det helt at foretrække at få skårlagt, når afgrøden er klar. Lade den vejre i optimalt 5-7 dage og derpå høste med New Holland mejetærskeren påmonteret Shelbourne pick-up.

Delegeret i DLF og næstformand i landboforening

Ole blev valgt som delegeret i DLF i 2012, og han synes, det er spændende at følge den udvikling, der er i firmaet.

"Det viser styrken, der er i andelsfirmaerne. Selvom DLF-TRIFOLIUM er blevet et stort foretagende, synes jeg, at firmaet er god til at melde ud, hvis der er produceret for meget frø og efterfølgende lægge restriktioner på udlægget, selvom det jo aldrig er populært ikke at kunne få det udlæg, man har planlagt efter". Derudover er han næstformand i Bornholms Landbrugs bestyrelse, som han har siddet i de seneste fem år. Så når Ole Jensen en aften i 2013 sidder og funderer over sit landbrug, gør han det som tilfreds fuldtidsøkolog.

”Firmaet er god til at melde ud, hvis der er produceret for meget frø”

Radrenseren fra Thyregod med optisk styring anvendes flittigt

To skud i bøssen med løsninger til vildtpleje

Søren Knigge
Salgskonsulent Dansk Salg, Højme

DLF-TRIFOLIUM har gennem mange år leveret frø og frøblandinger til de danske jægere. Området har fuld fokus, da naturpleje og vildtagre er aktuelt for mange af vores ejere og kunder i deres hverdag. Vi har løsninger fra Danmark og UK, der kan fremme biodiversiteten og vildtet i Danmark

Helårsmix til hjortevildt med bl.a. boghvede, foderraps og fodermarkvål.
Fra parcellerne på Ormstrup Gods

Danmarks Jægerforbund og Ormstrup Gods

DLF-TRIFOLIUM samarbejder med Danmarks Jægerforbund om sammensætningen i vores frøblandinger til vildtet. Vi har en løbende dialog, baseret på viden og erfaringer fra marken.

Danmarks Jægerforbund er i gang med at etablere markvildtlav rundt om i landet, og målet er at nå et antal på 100 lav ved udgangen af 2014. Lavene samler lodsejere i grupper og laver fælles planlægning af vildt og naturpleje. DLF-TRIFOLIUM leverer startpakker af vildtblandinger til lavene i samarbejde med Danmarks Jægerforbund.

I slutningen af maj 2013 såede vi 30 forskellige blandinger og enkelte afgrøder ud på Ormstrup Gods ved Bjerringbro, som vi har indgået et samarbejde med i år. I demoparcellerne viser vi de danske vildtblandinger fra DLF-TRIFOLIUM side om side med vildtblandingerne fra Your Countryside, der er produktprogrammet fra vores engelske datterselskab. Her kan man se, hvad de enkelte blandinger kan præstere i det virkelige liv og ikke bare på et fint billede i et katalog. De forskellige blandinger står flot, og demoarealet er et godt værktøj til udvælgelse af blandinger og enkelt afgrøder.

Stor interesse for at se afgrøderne "live"

Your Countryside er et meget bredt produktprogram til den professionelle skytte, og vi kan derfor opfylde specielle behov, hvis man ønsker en "engelsk" tilgang til vildtagrene.

Parcellerne på Ormstrup Gods er blevet fremvist for forhandlere, foreninger, rådgivningsselskaber og sågar besøgende fra Sverige, som er kommet for at se og høre om vores vildtblandinger. Desuden har flere rådgivningsselskaber brugt demoarealet til kursus og tema-

Der er stor interesse for at se vildtparcellerne på Ormstrup Gods – her er en gruppe på vej ud til demoarealet

dage, hvor vi er indlægsholder om frø til vildt. Så vi er mange, der er "vilde" med vildtageren.

Nye blandinger undervejs

Efterspørgslen er stigende på blandinger til vildtagre. Derfor er der behov for, at vi hele tiden nytænker og udvikler vores koncept til glæde for jagtfolket. Vi arbejder konkret med at udvikle nye blandinger til fuglevildt, som ikke kun giver bunddække, men også går op i højden, så agerhøne og fasan finder tryghed og skjul. Disse egenskaber findes eksempelvis i brun og hvid sennep, forskellige kåltyper, sorghum, rød og hvid hirse samt flere interessante afgrøder.

Det gode håndværk

Vi hører ofte, at jægerne mangler gode vejledninger i information omkring etablering af vildtageren, som sikrer et godt resultat. Ofte bliver der sået for tidligt, og selvom det sker i den bedste mening, så ender vildtageren ofte i en gang ukrudt. Når man etablerer en vildtager, skal man være lige så omhyggelig, som ved etablering af en vårby mark.

Fire gode råd til etablering af vildtager

1. Pløj din vildtager om efteråret.
2. Harv jorden, når den er tør til foråret. Vent tre uger.
3. Sprøjt med Roundup og vent to uger, så rod ukrudt dør.
4. Harv og så frøet i 1-2 cm dybde, når jordtemperaturen er 10 grader. Tildel NPK gødning og troml eventuelt vildtageren.

Hen over vinteren går vi i gang med at lave en ny brochure og en folder om vildtafgrøder, og der vil også ske nye tiltag på vores hjemmeside, dlf.dk/Produkter/Vildtager.aspx, der bliver mere sæsonbetonet og aktuelt. Knæk og Bræk til alle.

Fakta

HUSK: Kemi og gødning må kun bruges på dyrkede arealer.

Lars Johansen
Business Development

Køb af Pickseed styrker vores internationale distributionskraft

Pickseed åbner nye markedsmuligheder med en stærk distributionsplatform i Canada. I USA supplerer Pickseed vores nuværende aktivitet rent markedsmæssigt. Samtidig skal der realiseres synergier på omkostningssiden. Købet indebærer en betydelig geografisk markedsspredning af koncernens aktiviteter

Købet blev afsluttet den 30. august 2013 ved en såkaldt "closing" i Toronto. Her ses fra venstre Martin og Tom Pick samt Benny Kirkebække Christensen og Truels Damsgaard

DLF-TRIFOLIUM har købt Pickseed-selskaberne i Canada og USA med virkning fra 1. juli 2013. Hermed tager vi et stort strategisk skridt, som giver os en markedsandel på mere end 40 pct. i Canada og styrker vores aktivitet i USA betydeligt.

Pickseed består af i alt tre selskaber; Pickseed Canada, Pickseed USA og Seed Research of Oregon (SRO). Sidstnævnte er et datterselskab af Pickseed USA. Der er i alt 150 ansatte.

Pickseed Canada

Pickseed Canada har domicil i byen Lindsay, Ontario, godt 100 km nordøst for Toronto, som er Canadas største by. Selskabet afprøver, producerer og distribuerer foder- og plænegræs i Canada. Dette omfatter også et betydeligt salg af lucerne, som er en stor foderafgrøde i Canada, og hybridmajs. I Canada markedsføres produkterne under de to brands; Pickseed og Mapleseed. Fodergræs sælges enten gennem et netværk af distributører eller direkte til mælkebønder i den østlige del af Canada gennem et antal uafhængige sælgere. Den

canadiske mælkeproduktion er ligeledes koncentreret i det østlige Canada. Plænegræs distribueres i stort omfang gennem to strategiske partnere i Canada. Hertil kommer en international forretning, hvor Pickseed bl.a. opformerer for europæiske sortsejere.

Fodergræsforædling og -afprøvning i Canada er stort set ophørt i offentlig og privat regi. Pickseed driver – som en af de få aktører – en omfattende afprøvningsaktivitet på ni lokaliteter tværs gennem Canada. Græssorter licenseres bl.a. fra SRO, men også andre forædlere søger at kommercialisere deres sorter gennem Pickseed. I lucerne hentes sorter i repræsentation fra Forage Genetics, som er verdens største lucerneforædler, mens man har tilgang til hybridmajs sorter fra alle de større forædlere i Nordamerika.

” Købet giver en markedsandel på mere end 40 pct. i Canada og styrker aktiviteten i USA betydeligt ”

Pickseeds hovedkontor og produktionsafdeling i Lindsay, Ontario, Canada

Timote og lucerne er hovedarter

Frøavl i Canada foregår primært i Vest- og Midtcanada. Området Peace River i British Columbia og Alberta (Vestcanada) er traditionelt det område, vi hører om pga. rødsvingelproduktionen, men også i provinserne Manitoba og Saskatchewan er der frøavl. Pickseed producerer omkring 15.000 ha på kontrakt i Canada, hvor timote og lucerne udgør ca. 70 pct. af arealet. Pickseed driver endvidere fire frøenserier, et i hver af fornævnte provinser. Herudover køber Pickseed Canada frø produceret i Oregon af søsterselskabet samt i det åbne marked i Canada. Foruden de fire frøenserier har Pickseed to pakke- og distributionsfaciliteter i Østcanada, samt et salgskontor i British Columbia.

Pickseed USA

Pickseed USA og SRO ligger begge i hjertet af Oregons frøavlsområde omkring byerne Tangent og Corvallis. DLF International Seeds ligger lidt mere sydligt i Villamette Valley i byen Halsey. Herudover driver SRO en planteforædlingstation ved Corvallis. Det amerikanske marked betjenes af i alt fire brands; Pickseed, SRO, TurfOne og Royal. SRO fokuserer på sortsmarkedet for plænegræs og har et godt navn i det professionelle marked af høj kvalitet. Historisk har SRO ligeledes været aktiv i fodergræs, hvilket kan føres tilbage til den tidligere ejer, Land O'Lakes, som er et stort amerikansk andelsselskab med aktiviteter inden for bl.a. mejeri. I dag udgør fodergræs kun en mindre del af SROs salg.

Pickseed er ligeledes fokuseret på salg af plænegræs, men i forhold til det meget sortsdrevne SRO fokuserer Pickseed også på salg til midt- og lavpris-markederne. Pickseed er ligeledes aktiv på de internationale markeder, bl.a. i Europa, Sydamerika og Kina. Ved at have flere brands er det muligt at arbejde med regionale distributører i samme markedsområder. Det kræver en differentiering mellem de enkelte brands, hvilket sker ved at allokere sorter fra egen forædling til de forskellige brands således, at der markedsføres forskellige sorter i de forskellige brands.

Velrespekteret forædlingsprogram

SRO driver et velrespekteret forædlingsprogram. Især i højværdiarter som hvene (til golf greens) har SRO et stærkt sortiment udviklet af egen forædling. Forædlingsstationen, Wiley Turf Grass Research Center, ligger i Corvallis, hvor man ejer ca. 40 ha jord til forsøg. Selve produktionsafdelingen er imidlertid lejet. I Tangent, Oregon ligger Pickseed USAs pakke- og distributionsafdeling. I Oregon er det typisk frøavlerne, der renser frøet. Herefter sælges det til firmaerne, der står for blanding, pakning og distribution. Samlet set producerer Pickseed (inkl. SRO) omkring 14.000 ha frø.

Rob Clark, adm. direktør for Pickseed, blev sammen med det øvrige ledelsesteam fra Pickseed budt velkommen til DLF-TRIFOLIUM i forbindelse med det årlige kickoff møde i september.

Næsten 70 år i familiens eje

Pickseed blev etableret i 1947 af Otto Pick, som udvandrede fra Bøhmen i det nuværende Tjekkiet i 1938 sammen med sin kone og deres etårige Thomas. Samme år kom Martin til verden. Otto Pick startede med landbrug, men etablerede i 1947 "Otto Pick Agricultural Service", hvor han rådgav og solgte fodergræs til mælkebønder. En af hans kongstanker var et koncept med isåning i eksisterende græsmarker og nøje driftsplanlægning for at sikre produktiviteten af græsmarkerne. På den tid var der ingen omlægning af græsmarker, og såvel kvalitet som produktivitet faldt over tid. Til dette formål behøvede Otto Pick bl.a. brugsfrø af god kvalitet. Pickseed var således født.

Pickseed havde dengang til huse i Richmond Hill, lige uden for Toronto, hvor man primært betjente nærmarkedet. Otto Pick døde i 1959 og de to brødre Tom og Martin tog over.

Økonomien blomstrede og med den udviklede plænegræsmarkedet sig. Allerede i 1960 måtte brødrene udvide produktionsområdet til også at omfatte Manitoba for at kunne følge med salget. Senere begyndte man også at sprede salgsfokus ud over Ontarios grænser.

Etablering i USA

I 1970 startede Pickseed op i Oregon, USA i et joint venture, hvor man senere etablerede egen forædlingsaktivitet. Op igennem 1980'erne og 1990'erne foretog Pickseed flere virksomhedskøb og indgik nogle strategiske alliancer. I 2004 købte Pickseed SRO fra Land O'Lakes, hvilket supplerede den amerikanske forretning med både fodergræs og højværdi produkter til bl.a. golfindustrien. Tom og Martin Pick forsøgte allerede i 2006 at sælge virksomheden, da ingen fra familiens næste generation ønskede at drive virksomheden videre, men på daværende tidspunkt fandt man ikke den rette køber. I en alder af 74 hhv. 75 år lykkedes det i 2013 for Tom og Martin Pick at afhænde den virksomhed, de igennem mere end 50 år havde drevet og dygtigt udviklet til at være markedsleder i Canada og en betydelig aktør i et svært marked i USA.

Lucerne er en betydelig foderafgrøde i Canada, hvor den oftes anvendes i en blanding med timote. Pickseed screener forædlingsmateriale fra Forage Genetics, som er verdens største lucerne-forædler.

Anders Mondrup
Avlsdirektør, Roskilde

Sådan blev frøhøsten 2013

Frøhøsten 2013 vil blive husket for et meget sent forår i Nordeuropa, som gav en kort vækstsæson. Til gengæld blev frøafgrøderne bjærget under ideelle vejrforhold. Høsten blev over middel i Danmark og Holland, men under middel i USA og Canada

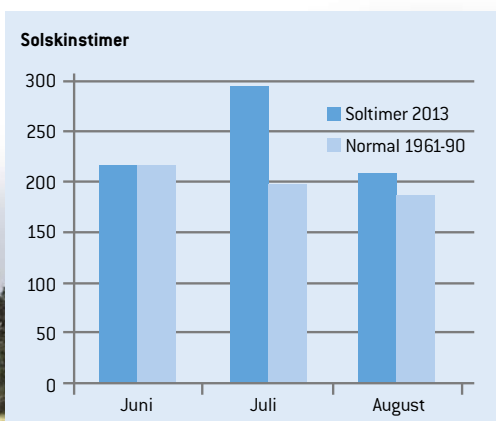
Frøafgrøderne fik en rimelig god start i efteråret, og langt de fleste marker gik ind i vinteren med gode veludviklede planter. I nogle få arter, som eksempelvis rødsvingel, udviklede en del 1. års marker dog forholdsvis spinkle planter. Vinteren var meget normal, men overgangen mellem vinter og forår var atypisk. Mange af de tidlige frøgræsmarker blev gødet til normalt tidspunkt i begyndelsen af marts, men derefter blev det koldt, og i slutningen af marts blev afgrøderne trykket af barfrost.

Sent forår, men høst til normal tid

I begyndelsen af april var mange marker brune og frostskaadede, først fra midten af april kom der vækst i græsfrøet. Forårssæsonen 2013 startede således med et sent forår. Alt andet lige tegnede det til en sen høst, men godt med nedbør i maj, og en rigtig god vækstperiode i maj og juni viste sig at give bonus. Perioden fra blomstring til modning blev i de fleste arter begunstiget af usædvanligt mange solskinstimer i juli, (fig.1), der gav en god frøindlejring og dermed et godt udbyttepotentiale. Da vi i begyndelsen af juli skulle til at vurdere høsttidspunkt, viste det sig, at naturen havde hentet det, som vi var bagud fra foråret. Selv om vi havde to til tre ugers kortere vækstsæson, fik vi et normalt høsttidspunkt og i øvrigt et sjældent godt og stabilt høstvejr i både juli og august måned.

De fleste arter fik god høst

I slutningen af september havde vi fået ca. 30 pct. af høsten ind, og vi er godt i gang med at rense. Derfor er det nu muligt at danne sig et godt overblik over høstens størrelse. Det tegner til at blive en rigtig god høst inden for de fleste arter.

Figur 1. Solskinstimer i juni-august 2013 sammenlignet med normal. Kilde DMI

Tabel 1 viser de foreløbige skøn over frøudbytte i de enkelte arter. Det er opgjort for konventionelt frø, hvor sammenligningsgrundlaget er gennemsnittet af de tidligere fem års udbytter.

Kommentarer til de enkelte arter

Hvidkløver ligger med et rigtigt flot udbytte. Markerne så rigtig flotte ud på bestøvningstidspunktet, og der kom godt vejr til bestøvningen. Også høstforhold var gode og gav stabile høje udbytter på tværs af regionerne.

I alm. rajgræs blev høsten imponerende flot. På trods af den korte vækstsæson viser udbyttet, at arten nød godt af regnen i maj, og de gode vækstforhold under bestøvning og frøfyldning. Vi har høstet næsten 1.600 kg i gennemsnit af alle sorter og typer, men med en tendens til, at plænetyperne forholdsomt har præsteret det største frøudbytte. Tabel 2 viser, hvordan frøudbyttet af alm. rajgræs har været i forskellige egne af Danmark.

Hybrid og ital. rajgræs havde den samme medgang som alm. rajgræs og ser ud til at have givet gode udbytter.

Tabel 1. Høstudbytte – prognose for høst 2013, DLF-TRIFOLIUM, Danmark

	Udbytte kg/ha	Udbytte rel. fem år
Hvidkløver	590	126
Alm. rajgræs	1.580	122
Hybrid rajgræs	1.350	110
Ital. rajgræs	1.655	112
Rødsvingel	1.370	92
Bakkesvingel	970	105
Strandsvingel	1.470	111
Hundegræs	1.105	92
Engrapgræs	1.110	112

Rødsvingel høsten blev ikke i top. Vi ved, at rødsvingel reagerer negativt på en lang vinter og på barfrost om foråret, så vi var forberedt på, at det kunne være svært at nå et topudbytte. Udbytterne viser nogen variation, og det ser ud til, at det er 1. års markerne med relativt sent udviklede planter, der har trukket udbyttet ned.

Der er en tendens til, at sorter med korte udløbere i år har givet relativt bedre frøudbytte end sorter med lange eller uden udløbere.

Bakkesvingel gav en normalhøst, men det skal sammenlignes med tidligere års udbytter under middel.

For strandsvingel tegner høsten til at blive flot med et udbytte på ca. 10 pct. over normalen.

Hundegræs kunne lige som rødsvingel ikke lide det kolde forår, og udbyttet bliver lavere end fem års gennemsnittet.

Engrapgræs har klaret sig godt og bidrager med et flot udbytte i 2013.

Tabel 2. Relative udbytter i alm. rajgræs i de enkelte landsdele (foreløbige tal)

Område	Relativt udbytte i alm. rajgræs i forhold til fem års løbende snit
Nordjylland	118
Sydjylland	112
Fyn	127
Region Vest	119
Sjælland	134
Lolland Falster	128
Bornholm	136
Region Øst	134
Samlet gennemsnit	122

Råvarekvaliteter

I tabel 3 ses de foreløbige svindprocenter sammenlignet med de seneste fem års svind i gennemsnit. Samlet set er vi nogenlunde på niveau med gennemsnittet, selv om der er lidt variation mellem arterne.

Tabel 3: Svindprocenter 2013 sammenlignet med gennemsnit af de sidst fem år

	2013	5 års gns. 2008-2012
Hvidkløver	23	25
Alm. rajgræs	14	16
Hybrid rajgræs	16	14
Ital. rajgræs	13	11
Rajsvingel	17	15
Rødsvingel	12	12
Bakkesvingel	13	17
Strandsvingel	18	17
Engrapgræs	21	22
Total græs og kløver	16	16

Frøhøsten i Holland lidt over normal

Etablering af afgrøderne i efteråret 2012 var vellykket, og alle arter kom i jorden i godt såbed og i god tid. Vinteren var kold, og det blev et koldt og sent forår. Holland fik en sen vækststart, men vækstforholdene i maj og juni var gode, og det var befordrende for frøudbytterne, der blev over normalen. Høsten blev gennemført under gode vejrforhold, men modsat den danske var den sen, og de to til tre uger, som foråret var forsinket, gav sig udslag også i en senere høst.

Samlet set bliver høsten i alm. rajgræs og strandsvingel på et indeks 105 til 110 i forhold til et fem års gennemsnit. Rensesvindet er lidt under normalt, og det er tale om tør vare af god kvalitet.

Frøhøsten i USA og Canada under normal

I Oregon var frøarealerne i april og maj ramt af meget varme og tørre forhold. Det betød, at afgrøder blev presset til at danne stængler for tidligt.

Da vejret efterfølgende slog om til mere våde og kolde forhold, resulterede det i genvækst og meget uensartede frøafgrøder, hvilket påvirkede udbytterne væsentligt.

Strandsvingel giver et frøudbytte på 10-20 pct. mindre end normalt primært pga. dårlig frøfyldning, og i alm. rajgræs er udbyttet på 5-10 pct. under normalt. I rødsvingel og hundegræs rapporteres der om udbytter på ca. 15 pct. under normalen. Udbyttet i engrapgræs er, lidt afhængig af produktionssted, normalt eller lige under. Hvidkløver har givet et lavere udbytte end normalt.

Den canadiske høst dækker et stort geografisk område i den vestlige del af landet. Der har været ustabil vejr i vækst- og høstsæsonen, og de fleste afgrøder har givet udbytter under normalt.

Timote, som er den største afgrøde, giver med et udbytte på 200-300 kg pr. ha et mindre udbytte end normalt. Den canadiske høst af alm. rajgræs ligger på et normalt niveau på ca. 700 kg pr. ha. Rødsvingel har været stærkt påvirket af regn i høstperioden og både udbytte og kvalitet er under normalen.

Erling Christoffersen
Avlschef Vestdanmark

FrøavlsFORSØG 2013

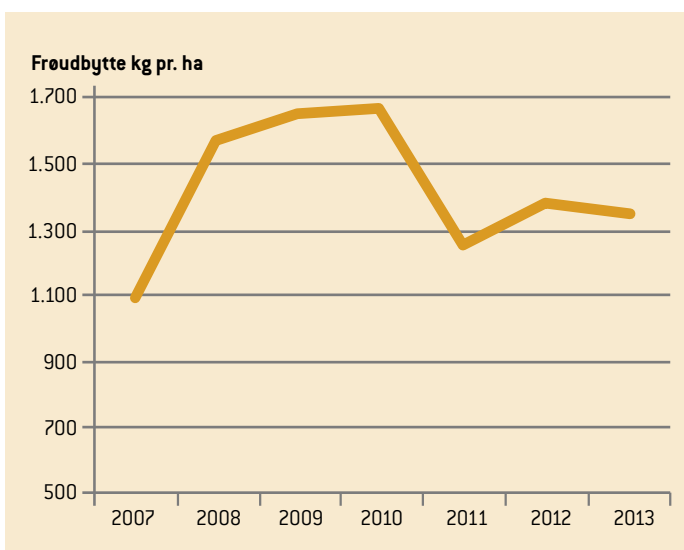
– optimering af udbytterne i rødsvingel

Efter høst 2010 troede vi, at vi var verdensmestre i at dyrke rødsvingel. Udbytterne havde tre år i træk ligget på ca. 1.600 kg pr. ha. I de sidste tre år har udbytterne ligget på mere beskedne 1.350 kg pr. ha. Stadig pæne udbytter historisk set, men måske kan vi gøre det lidt bedre. Det viser vores FrøavlsFORSØG i 2013

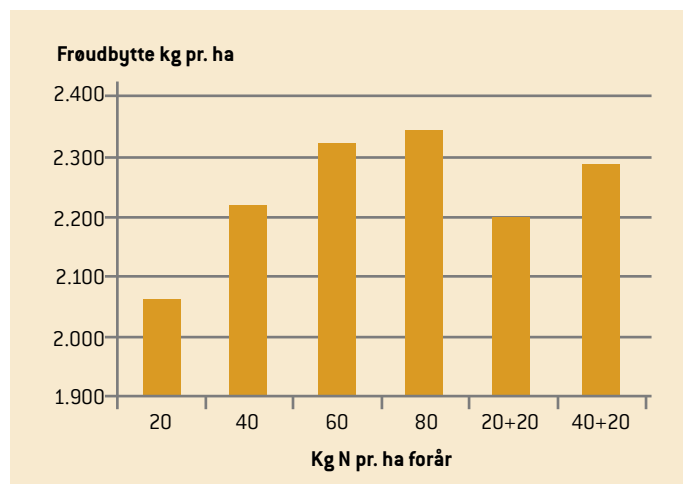
Billede fra forsøg i 2013. Parcellen tv. [10] har fået 90 kg pr. ha N og vækstreguleret med 1,2 l pr. ha Moddus M. Parcellen th. [1] er tildelt 50 kg pr. ha N og ikke vækstreguleret. I midten er frøavlskonsulent Bernt Rasmussen

Udbytteprognosen for årets høst i 2013 er foreløbigt 1.360 kg/ha. Opdeler vi det på 1. og 2. års marker er der stor forskel. Første års markerne har indtil nu givet 1.273 kg/ha, mens 2. års markerne har givet 1.549 kg pr. ha. I forsøgene er der både en 1. og en 2. års mark, men her er der ingen forskel på udbyttet, hvilket nok skyldes, at vi naturligvis ikke placerer et forsøg i en dårlig etableret mark.

Figur 1: Udbytte i rødsvingel 2007-2013

I rødsvingel er antallet af frøstængler ofte den begrænsende faktor for udbyttet, og her betød det dårlige efterår og det sene forår, at der ikke blev udviklet nok stængler i 1. års markerne. Vi må også i år konstatere, at der var en del marker, hvor etableringen ikke var god nok. I rødsvingel har vi i de sidste par år ikke haft så mange forsøg. Vi vidste jo efter 2010, hvordan det skulle gøres! I 2008 havde vi to forsøg i rødsvingel med stigende mængder kvælstof. De viste, at optimum for forårstildelingen var over 60 kg N ved 75 kg N om efteråret. (Se figur 2).

Figur 2. Frøudbytte som funktion af forårsgødskning. To forsøg i rødsvingel Maxima 2008

For at følge op på dette, anlagde vi i 2013 to forsøg i Maxima rødsvingel. Samtidig ville vi undersøge, om det stadig er 1,25 l pr. ha CCC + 0,4 l pr. ha Moddus M, der er den rigtige behandling til vækstregulering. Ændring i priserne på produkterne har måske betydning for, hvordan vi skal vækstregulere rødsvingel.

Resultaterne af de to forsøg ses i tabel 1. Forsøg 1 er en 2. års mark, mens forsøg 2 er en 1. års mark efter vårbyg. Det højeste udbytte opnås ved 90 N og 1,2 l pr. ha Moddus M. Der er i begge forsøg gødet med 70 kg pr. ha kvælstof i efteråret.

Merudbytte for ekstra kvælstof

Som i mange andre forsøg er merudbytterne i dette forsøg en kombination af kvælstof og vækstregulering. Betragt vi kvælstof alene, kan man se på merudbyttet af de tre vækstreguleringer ved at gå fra 50 til 70 kg N pr. ha. Dette merudbytte er i gennemsnit på ca. 100 kg frø pr. ha. Ved at gå fra 70 til 90 kg N er der kun merudbytte ved Moddus M tildelinger på 0,8 og 1,2 l pr. ha.

Merudbytte for vækstregulering

Tilsvarende kan vi se på merudbyttet for vækstregulering. I gennemsnit er dette på 140 kg frø pr. ha for blandingen CCC + Moddus M, mens der er 180 kg frø pr. ha for både 0,8 og 1,2 Moddus M alene. Igen som gennemsnit af de tre kvælstofmængder.

Positiv vekselvirkning mellem kvælstof og vækstregulering

Som nævnt er det vekselvirkningen mellem de to dyrkningsfaktorer, der er altafgørende, og derfor skal man se på den samlede virkning af ekstra kvælstof og vækstregulering. Tabel 1 viser, at der er små 200 kg i merudbytte ved at gå fra led 1 (50 N) til led 5, 6 og 7, som har fået 20 N mere og er vækstreguleret. Tildeler man 90 N pr. ha, er det kun den høje dosering af Moddus M, der kan holde afgrøden stående og give et merudbytte. Forudsætningen for at gå op på de høje kvælstofmængder er en effektiv vækstregulering, og ved 90 N skal denne være mindst 1,2 l pr. ha Moddus M.

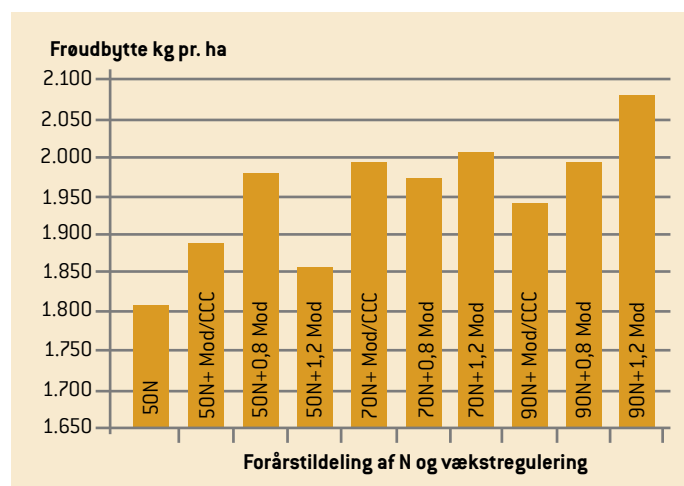
CCC + Moddus M eller Moddus M alene

Efter afgiftsreguleringen er prisen på 0,4 Moddus M + 1,25 CCC næsten den samme som 0,8 l Moddus M. Derfor er der ikke samme incitament til at bruge blandingen som tidligere. De forsøg, vi har udført tidligere, har vist, at virkningen af de 0,8 Moddus M er den samme som 0,4 Moddus M + 1,25 CCC. Ser vi på lejesædskarakterer og udbytte i disse forsøg, er der en lille tendens til bedre virkning af Moddus M alene.

Vi har tidligere vist en forøget effekt af vækstregulering, når der iblandes græsmiddel, f.eks Fokus Ultra + DASH. Dette gælder både ved blanding af græsmidlet med ren Moddus M og CCC + Moddus M.

God etablering er forudsætning for de viste resultater

Som nævnt i indledningen er udbyttet i 1. års marker i 2013 dårligere end i 2. års marker. Dette skyldes i høj grad dårlig etablering. I forbindelse med kvælstof og vækstregulering er forudsætningen for, at ovenstående resultater også kan omsættes til praksis, at grundlaget er i orden i form af en god etablering. Et andet problem er, at vores kvælstofnorm til rødsvingel er 121 kg N pr. ha. Skal vi op på 70 kg N om foråret, er vi oppe på i alt 140 kg. Skal der også bruges 30 kg N for at redde en dårlig etablering, går det helt galt. Ompløjningsprocenten i rødsvingel her i dette efterår ser også ud til at blive meget høj, så også her sættes mange penge til.

Figur 3: Frøudbytte som gennemsnit af to forsøg i Maxima 2013. Kg pr. ha. Mod = Moddus M

Foreløbig konklusion

Dette forsøg viser, at der er økonomi i at hæve forårstilførslen i rødsvingel Maxima til 60-70 kg ha om foråret, ved en efterårstilførsel på 70 kg N pr. ha, når man samtidig vækstregulerer med mindst 0,8 l pr. ha Moddus M. I 2013 forsøgene var lejesæd i rødsvingel begrænset. Andre år kan forårstilførsler af kvælstof på 70-90 kg pr. ha være i overkant. Vi fortsætter forsøgene og får forhåbentligt et svar på dette.

Øvrige forsøg i 2013

Som sædvanligt planlægger vi at udgive hæftet ProduktionsDATA og FrøavlsFORSØG i begyndelsen af december. Heri vil vi omtale de øvrige forsøg vi har haft i 2013. Flere af forsøgsserierne har været udført i tre år, og vi kan derfor forhåbentligt konkludere på disse. Blandt andet kan vi afslutte forsøgene i alm. rajgræs med vækstregulering, kvælstof og svampebekæmpelse.

Rødsvingelforsøget startede i 2013, men forsøget fortsætter i 2014 og 2015. Et andet spændende forsøg, som vi har startet i 2013, er i rajsvingel, hvor vi afprøver forskellige dyrkningsmæssige tiltag. Rajsvingel har et forholdsvis stort areal, så derfor er det påkrævet også at udføre forsøg i denne art.

Tabel 1. Resultat af to forsøg i rødsvingel Maxima 2013

	Vækstregulering		Udbytte/merudbytte			Lejesæd (høst)		
	Kvælstof	Middel og dosis	Kg pr. ha			0-10 (10= helt i leje)		
Led nr.	Kg N pr. ha	l pr. ha	Fs. 1	Fs. 2	Gns.	Fs. 1	Fs. 2	Gns.
1	50		1.793	1.811	1.802	9	8	8,5
2	50	0,4 Moddus M + 1,25CCC	94	71	83	4	2	3
3	50	0,8 Moddus M	127	222	175	5	2	3,5
4	50	1,2 Moddus M	101	2	52	2	0	1
5	70	0,4 Moddus M + 1,25CCC	230	155	193	5	6	5,5
6	70	0,8 Moddus M	113	223	168	4	3	3,5
7	70	1,2 Moddus M	127	278	203	4	2	3
8	90	0,4 Moddus M + 1,25CCC	130	143	137	4	8	6
9	90	0,8 Moddus M	125	259	192	5	8	6,5
10	90	1,2 Moddus M	277	281	279	3	2	2,5

Stig Odderhede
Kommunikationschef

Verdensmester i Græs

Danmark har fået en kanon over landets største eksportbedrifter siden 1989. Den indeholder og hylder de 30 mest succesrige danske eksportvirksomheder og skal tjene som inspiration for andre virksomheder

DLF-TRIFOLIUM er en af de 30 virksomheder, der den 4. september blev optaget i Danmarks Eksportkanon. Adm. direktør Truels Damsgaard modtog hædersbevisningen ved lanceringen af kanonen, som fandt sted i den gamle Børsbygning i København.

Det er Udenrigsministeriet, der har bedt innovationstanken Mandag Morgen om at identificere og samle de største danske eksportsucceser. Sammen med førende eksperter og erhvervsledere har Mandag Morgen siden marts arbejdet med at udpege de vigtigste danske globale erhvervsbedrifter.

Nichemestrene

Kanonudvalget har delt virksomhederne op i otte kategorier, der sammen tegner et bredt billede af dansk eksport. DLF er under overskriften: "Verdensmester i græs" optaget i kategorien Nichemestrene. Om denne kategori fortælles blandt andet i Mandag Morgen:

"Danmark har op gennem historien frembragt en stribe superskarpe nichevirksomheder, der gennem fleksibel og målrettet specialisering har erobret udvalgte nicher på verdensmarkedet. I Danmarks Eksportkanon optræder bl.a. DLF-TRIFOLIUM, der har leveret frø til alverdens landmænd og står bag grønsværen til verdens bedste fodboldbaner. Næsten en femtedel af vores samlede eksport kommer fra såkaldte nicheprodukter, og Danmark er blandt de bedste i Europa til at sælge unikke ydelser, som er svære for andre at kopiere. Det giver en helt unik og stærk konkurrencefordel. At være stærk inden for en niche og at være dygtigere til innovation gør det også lettere at tage en premium pris på eksportmarkederne, hvad de danske virksomheder har været dygtige til".

Glæde og stolthed over anerkendelse

Bestyrelsesformand Benny Kirkebække Christensen ser kanoniseringen som en hædersbevisning og en anerkendelse af ledelsen og de godt 4.000 danske frøavlere, som står bag DLF.

"Virksomhedens succes er resultatet af et stabilt og solidt ejerskab, en meget klar og langsigtet strategi, en massiv investering i forskning og udvikling, og ikke mindst fokuseret og hårdt arbejde udført af meget dygtige og engagerede medarbejdere og avlere," siger han.

”Jeg er glad og stolt over denne anerkendelse til vores virksomhed”

Benny Kirkebække Christensen og Truels Damsgaard med hædersprisen i Børsalen i København

De 30 virksomheder fordelt på regioner

Hovedstaden: Carlsberg, DSV, Falck, FL Smidth, Fritz Hansen, Haldor Topsøe, Henning Larsen Architects, IO Interactive, ISS, Mærsk Line, Novasol, Novo Nordisk, Novozymes, FOSS Analytical, Oticon, Welltec, Coloplast

Sjælland: DLF-TRIFOLIUM

Midtjylland: Arla Foods, Danske Commodities, Designit, Grundfos, Siemens Windpower, Systematic, Bestseller

Syddanmark: ECCO, Fertin Pharma, Orana, Universal Robots, LEGO Koncernen

"Der er store eksport- og valuta-indtjeningsmuligheder i landbrugssektoren. Jeg kan ikke undlade at sige, at hvis Christiansborg i det mindste bare kunne lade være med at gå i vejen for landbrugserhvervet, så kunne landbrugssektoren skaffe mange flere arbejdspladser og mange flere milliarder til Danmark," udtaler Kirkebække Christensen. Truels Damsgaard peger på flere årsager til virksomhedens udvikling gennem de seneste 25 år fra lokal til global frøleverandør. "Jeg er glad og stolt over denne anerkendelse til vores virksomhed. Vores investering i græsforskning og forædling har været en forud-

sætning for markedsadgangen til såvel etablerede som nye markeder. Dernæst har virksomhedens opbygning af et globalt distributionsnet været essentiel for at nå ud til kunderne og positioneret os som en innovativ og seriøs frøkoncern på verdensmarkedet. Endelig har et stabilt, konkurrencedygtigt og effektivt produktionsapparat hos de danske frøavlere og i virksomheden sikret både kvalitet og forsyningssikkerhed for kunderne," siger Truels Damsgaard. Læs mere om eksportkanonen og virksomhederne på Mandag Morgens hjemmeside www.mm.dk

Lykønskninger fra Handels- og Europaminister Nick Hækkerup til Truels Damsgaard

Prisvinderne i kategorien Nichemestrene: DLF-TRIFOLIUM, Welltec og Foss. Til højre professor Philipp Schröder fra Aarhus Universitet

Nyt om Navne

RUNDE FØDELSSDAGE

50 år:

24. oktober 2013

Lagerarbejder Cliff Gravers Petersen, Randers

17. november 2013

Lagerarbejder Jannik Stendal Pedersen, Benløse

3. december 2013

Lagerarbejder Karsten Bonnesen, Højme

JUBILÆUM

25 år:

10. oktober 2013

Lagerarbejder Jørgen Thaysen, Højme

24. oktober 2013

Analyseassistent Birgit Winther Hansen, Roskilde

25 ÅRS BESTYRELSESJUBILÆUM

Den 13. oktober er det 25 år siden, Asbjørn Børsting, daværende sekretær for Landbrugsraadets direktør, i dag Koncernchef i DLG, blev indvalgt i bestyrelsen for det ny-stiftede selskab DLF-TRIFOLIUM A/S.

DLF-TRIFOLIUM A/S blev skabt ved DLF AmbAs køb af frø-firmaerne A/S Dansk Frøhandel Trifolium-Silo og SN-Frø. DLF AmbA stillede med 70 pct. af købesummen, de 30 pct. kom fra finansielle investorer, bl.a. fra Landbrugsraadets datterselskab Agroinvest. Børsting blev udpeget til at re-

præsentere hele den eksternt investerede kapitalandel på de 30 pct.

I alle 25 år har Asbjørn Børsting vist en positiv og engageret interesse for DLF-koncernen, som har haft stor glæde af hans viden og analytiske evner. Han har været stærkt medvirkende til DLFs gode udvikling.

Børsting er en af dansk landbrugs absolut dygtigste og mest indflydelsesrige personer – samtidig med, at han har dyb respekt for og kærlighed til primærlandbruget, som han da også selv er en del af. Sammen med sin familie driver han på bedste vis et stort, flot planteavlslbrug på Sydsjælland. Det er en selvfølge, at frø til verdens bedste frøelskab indgår i sædskiftet.

Asbjørn Børsting besidder store kommunikationsevner. Hans menneskelige egenskaber har helt naturligt gjort ham særdeles vellidt og afholdt i DLF-TRIFOLIUMS bestyrelse. Også i frikvartererne mellem møderne er han en fantastisk sparringspartner.

Asbjørn Børsting har betydet rigtig meget for såvel dannelsen af DLF-TRIFOLIUM som for selskabets drift og udvikling. Vi skylder ham en meget stor anerkendelse for den ydede indsats i alle årene.

På selskabets og egne vegne vil jeg udtrykke en uforbeholden tak og et stort tillykke med de første 25 års arbejde til gavn for DLF-TRIFOLIUM og dermed danske landmænd.

Benny Kirkebække Christensen

Avlermøder 2013

Sæt allerede nu kryds i kalenderen i december, hvor vi igen i år afholder vore populære avlermøder på følgende tidspunkter:

Mødet i valgkreds 08 Lolland-Falster starter kl. 15.00 – alle andre møder starter kl. 9.30

Dato	Sted	Valgkreds
9.12.2013	Agerskov Kro, Agerskov	10 Sønderjylland
10.12.2013	Gefion, Sorø	02 Slagelse / 03 Hørve
10.12.2013	Bechs Hotel, Tarm	16 Vestjylland
11.12.2013	Støberiet, Stege	06 Møn
11.12.2013	Landbrugets Hus, Horsens	11 Sydøstjylland
12.12.2013	Bangs Have, Maribo	08 Lolland-Falster
12.12.2013	Nyborg Strand	09 Fyn
13.12.2013	Humble Hotel, Humble	09 Langeland
16.12.2013	Hjallerup Kro, Hjallerup	14 Vendsyssel
16.12.2013	Magasinet, Rosenfeldt Gods, Vordingborg	04 Næstved
17.12.2013	KulturCenter Limfjord, Skive	15 Nordvestjylland
17.12.2013	Aakirkebyhallen, Aakirkeby	07 Bornholm
18.12.2013	Rold Storkro, Himmerland	13 Nordøstjylland
18.12.2013	Osted Kro, Osted	01 Roskilde
19.12.2013	Restaurant Skovbakken, Randers	12 Østjylland
19.12.2013	Dansk Planteforædling, St. Heddinge	05 Stevns

Velkommen!